

14. **Малюта О.** «Просвіти» і Українська державність (друга пол. XIX – перша пол. XX ст.) / О. Малюта. – К. : Просвіта, 2008. – 840 с.
15. **Письмо з Просвіти.** Орган Товариства «Просвіта» у Львові. Річник VI / під ред. Ю. Балицького. – Л., 1912. – 382 с.
16. **Польовий Я.** Духовенство Рогатинщини / Я. Польовий. – Л. : Вид-во Львів. музею історії релігії «Логос», 2013. – 528 с.
17. **Польовий Я.** Священики Рогатинщини / Я. Польовий. – Л. : Вид-во «Логос», 2008. – 212 с.
18. **Рогатинська гімназія ім. Володимира Великого.** 100 років. – Рогатин, 2009. – 15 с.
19. **Стинська В.** Система шкільництва в Галичині (кінець XIX – початок XX ст.) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / В. Стинська. – Івано-Франківськ. – 2004. – 21 с.
20. **Ступарик Б.** Розвиток шкільництва Галичини 1772–1939 рр. : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Б. Ступарик ; АПН України, Ін-т педагогіки і психології професійної освіти. – К., 1995. – 48 с.
21. **Федунків З.** Просвітянський рух на Рогатинщині [Електронний ресурс] / З. Федунків. – Режим доступу : <http://www.inst-ukr.lviv.ua/files/21/030Fedunkiv.pdf>

Резюме

Йдеться про заснування та діяльність філії Товариства «Просвіта» на території Рогатинщини Івано-Франківської обл. у 1891-30-ті роки XX ст., його внесок для розвитку культурно-мистецького життя.

Ключові слова: товариство «Просвіта», «Рідна школа», гімназія, читальні, аматорський театр, Рогатинщина.

Summary

Bilous L. Cultural and art life of Rohatyn in the end of the XIX to early XX cent.

The article deals with foundation and activities of the Prosvita society on the territory of Rohatyn Region Ivano-Frankivsk Oblast from 1891 till the 1930s, its contribution to the development of cultural and art life.

Key words: «Education» society, «Alma Mater», gymnasium, reading rooms, amateur theater, Rohatyn Region.

Анотація

Билоус Л.М. Культурная жизнь Рогатинщины в конце XIX – начале XX века

Рассматривается процесс создания и деятельности Общества «Просвита» на территории Рогатинщины Ивано-Франковской области с 1891 по 30 гг. XX в., его вкладе в развитие культурной жизни.

Ключевые слова: общество «Просвита», «Родная школа», гимназия, читальни, самодеятельный театр, Рогатинщина.

Надійшла до редакції 30.10.2014 р.

УДК 168.522:72

Р.В. Кюнцлі

КОРЧМА ТА ШИНОК ЯК ФЕНОМЕН СПІВІСНУВАННЯ ЄВРЕЇВ І УКРАЇНЦІВ У КУЛЬТУРНО-ХУДОЖНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА

Постановка проблеми. Українська традиційна архітектура – це те, за допомогою чого людина відтворила себе, свій внутрішній світ, світобачення і світосприймання. Тому вивчення української традиційної архітектури та її елементів є демонстрацією особливостей своєї індивідуальності в просторі і часі. Корчми та шинки є структурними елементами українського села, а тому заслуговують на окреме вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання корчми та шинку, як складової архітектурного силуету села, в Україні досліджували Ю. Янсон, П. Чубинський, А. Данилюк.

Виклад основного матеріалу. Гармонія функціональності і естетичності є унікальним явищем українського села, що знайшла свій вияв у композиційному розвитку села. Гармонія функціональності і естетичності проявила себе в інтуїтивному розташуванні структурних елементів села, де об'ємно-просторові параметри будівель гармоніюють не лише з розмірами людини, але й пропорційно співіснують із рослинністю, вуличною мережею тощо. Горизонталі та вертикалі окремих композиційних елементів не порушують пластики, параметри якої сама природа задала за основу.

Сільська церква, як домінанта села, височіє над хатніми та господарськими архітектурними вирішеннями, але не домінує своїми формами на плавну композицію села, вказуючи своєю архітектурою на духовні акценти сільських жителів, авторитет церкви, об'єднуючий фактор громади.

Студні, криниці, джерела були важливим елементом громадського простору села. Сюди можна зарахувати й школу, читальню, хрести та фігури, шинок, корчму, млин, кузню, які, хоча і були в більшості

випадків приватними (кузня, млин), проте виконували важливі суспільні функції: спілкування, обмін інформацією, обговорення справ громади тощо. Усі вищевказані будівлі формували архітектурно-художній образ села.

Корчми та шинки, прообрази сучасних ресторанів і мотелів, були структурним елементом українського села. Коли згадуємо ці заклади, то неодмінно згадуємо і про їх господарів, що були невід'ємною частинкою української громади – євреї шинкарі та корчмарі. Євреї з українцями «...як у Галичині, на Волині, Поліссі чи Поділлі, на Чернігівщині, складали ... одне населення, де часом на трьох українців припадали один чи два євреї і «жодна справа між українцями не вирішувалась без жида» (галицька приказка, яку пригадала на українсько-єврейській конференції З. Франко)» [9; 20].

Євреї добре вписувались в економічне життя Галичини. М. Лесков, який довгий час жив в Україні, заперечуючи тезу, поширювану імперською пресою і не забуту досі, ніби «жиди навчили слов'ян пити, споїли їх», писав: «В любом местечке, где есть пять, шесть шинкарей, – все остальное еврейское население промышленяет иным; и в этом смысле остальные жители из крестьян находят в труде тех евреев значительные удобства... Евреи столярничают, кладут печи, штукатурят, малярят, портняжничают, сапожничают, держат мельницы, пекут булки, куют лошадей, ловят рыбу. О торговле нечего и говорить» [9; 90].

В «Етимологічно-семантичному словнику української мови» І. Огієнко подає лексему корчма так: «Корчма – заїздний дім з гостинницею. На тему походження й першого значення цього слова, що є в усіх слов'янських мовах, далі ведуться дискусії.

Значення цього слова проходило тривалий процес мутації. Старослов'янське слово *к р ъ ч ъ м а в л я т и* означало «займатися дрібною торгівлею».

В Україні слово «корчма» означало міцний алкогольний напій. Згодом почало визначати місце продажу й випивки спиртних напоїв. Опісля його вживання було для означення гостинниці з заїздом.

Право бути власником корчми мав тільки шляхтич. Звичайно, шляхта здавала корчми в піднаєм (оренду). У Литовській Метриці XV-XVI вв. записано багато оренд на корчми, часом навіть і духовним особам» [4; 272]. Шинок, за Огієнком, походить від німецького Schenke [5; 510] – дарувати.

Корчми і шинки – два прототипи сучасних ресторанів і мотелів – були ще й зародками стаціонарних пунктів торгівельних стосунків. Тобто селяни вже не мусіли нести яйця чи квасолу на ринок, вони могли здати свою продукцію корчмареві, а натомість купити сіль, нафту, сірники.

Корчма, як правило, розташовувалась на околиці села або на перехресті великих доріг. Про роль корчми у житті села писав П. Чубинський «Корчма – это народный клубъ: сюда сходятся въ часы досуга мужнины и женщины и заводять дружескія бесѣды съ знакомыми и пріятелями, которые приходятъ въ корчму не съ тою цѣлю, чтобы выпить и закусить на свой или чужой счетъ, но больше являются съ намѣреннымъ людей посмотреть и себя показать, и выходятъ оттуда всегда почти, если не въ пьяном видѣ, то по крайней мѣрѣ, выпивши» [8; 448].

У XIX ст. подільська корчма залишалась місцем проведення навіть деяких свят, наприклад, свято, відоме під назвою розгри чи русалі (росалі)... Корчма була також своєрідною нотаріальною конторою. Тут оформлялись і закріплювались могоричем всілякі договори, угоди. Вона ж виконувала роль заїжджого двору, у якому могла зупинитись та переночувати проїжджа людина. Працював шинок до пізньої ночі. О 10-11 годині вечора це було чи не єдине місце на селі, де ще горіло світло [6].

Про роботу шинка Чубинський писав: «Шинок открытъ во всякое время; и даже среди ночи, если кто-нибудь постучится въ окно, спящій шинкарь немедленно встаетъ, зажигаетъ свѣчу и отворяетъ дверь посѣтителю, хотя бы послѣдній взялъ только на нѣсколько копѣекъ» [8; 86].

На селі корчма була місцем, де можна було дізнатися найновішу інформацію про події в країні, селі, роботу тощо. І. Нечуй-Левицький, описуючи корчму у херсонських степах, писав: «В корчмі сиділи жиди, держали горілку й закуску і за все брали чималі гроші. ...Бурлаки випили по чарці горілки, з'їли по шматочку хліба з цибулею і переночували під корчмою. Вони розпитали в жидів, чи не можна де в близькому селі стать на роботу на тиждень або на два. В їх було обмаль грошей, а до Бессарабії ще було далеко. Жид справив їх на село Колонтаївку, де в пана на ціле літо наймались строкові бурлаки [3; 62].

Що ж собою являла корчма? Досить детальну інформацію про зовнішній і внутрішній вигляд корчми дістаємо з академічного видання «Народна архітектура українських Карпат XV-XX ст.: «...Корчми XVI-XVII ст., як зазначали ревізори, нічим не відрізняються від сільських хат. Корчма у м. Турка (на той час село), побудована з протес (обтесана з внутрішнього боку на один кант колода – автор), складалася з сіней та хати-п'ятистінки з комірчиною при напільній стіні, вхід до якої вів із хати. В хаті було двоє маленьких віконць, курна глиняна піч, гряди під стелею. За актом перевірки 1747 р. корчма у с. Липовець крита соломною, складалася з сіней та п'ятистінки, в якій двері у комірчину-ванькир вели і з хати, і з сіней. В хаті було три віконця [2; 201]...Корчма в с. Хашів (Турківський р-н) такого ж плану, проте тут подано низку додаткових даних, що дозволяють краще уявити приміщення корчми. Зокрема зазначено, що у «сіни виходила глиняна піч з казаном для перегону горілки, біля печі корито для води та інше обладнання, з чого можна зробити висновок, що сіни були досить широкі. Цікавий і опис кімнати: глиняна піч, три віконця, стіл завдовжки в п'ять ліктів (понад 2.0 м.), дві лави та три мисники для посуду. Стіл стаціонарний, на вкопаних стовпчиках. В комірчині, як спеціально зазначено, – дерев'яна підлога. До корчми прибудована стайня; вся будівля мала спільний, критий соломною дах» [2; 202-203].

У Музеї народної архітектури в м. Переяслав-Хмельницький зберігається будівля корчми початку XIX ст. За планом вона поділена на дві половини. Середня частина, що відповідає сіням, використовується як

заїзд. У лівій стіні прорубані двері до готелю, котрий займає половину будівлі і складається з двох приміщень (кімнат для гостей). Праву половину будівлі займає житло корчмаря та обідня зала. Приміщення освітлюється за допомогою вікон: два на чільному фасаді та одне на причілковому. До напільного боку кімнати господаря прибудована комора [1].

Наявність корчм у селі говорила про його платоспроможність. Із таблиці добре видно, що торгівля процвітала в Житомирському, В.-Волинському, Дубніському повітах, де корчем та шинків було найбільше, бідне ж населення проживало в Овруцькому, Ковельському, Рівненському повітах.

Повіт	Кількість корчем і шинків	Корчма чи шинок, наскільки жителів	Корчма, шинок, на кв. верст
В.-Волинський	364	495	11.5
Дубнівський	338	416	10,3
Житомирський	409	674	16.5
Ізяславський			
Ковельський	205	796	31
Кременецький	241	1196	23
Луцький	253	620	26
Н.-Волинський	243	900	26
Овруцький	98	1498	94,8
Острозький	-	-	-
Рівненський	160	1125	47
Старокостянтинівський	403	751	13,1
По губернії	2714	760	23

Історія свідчить, що присутність євреїв в українських селах та містах сприяла розвитку торгівлі та обігові товарів.

«Небольшой австрийский город Черновцы в XIX – нач. XX в. представлял собой особое явление в еврейском мире. В глазах и мнении многих, кто знакомился с городом, слышал о нем или общался с его жителями, Черновцы имели репутацию богатого делового и финансового центра, а его жители слыли интеллектуалами. Существует много свидетельств публицистов, писателей, политиков и простых обывателей, содержащих характеристику города. Его называли «маленьким Парижем» и «маленькой Веней», говорили о том, что Черновцы – это корабль наслаждения с украинской командой, немецкими офицерами и еврейскими пассажирами. Корабль, который постоянно курсирует между Западом и Востоком. Что касается корабля, о котором высказался известный австрийский публицист Г. Гайнцен, весь парадокс в том, что офицерами были не только немцы, а командой – не только украинцы, или русыны, как называли они себя в XIX веке. Евреев никак нельзя было назвать просто пассажирами.

Продолжая метафору, можно утверждать, что евреи работали в трюме кочегарами, на палубе матросами, нередко стояли за штурвалом, были штурманами, лоцманами корабля и его капитанами. В этом-то и заключается черновицкий феномен» [12; 215].

За свідченнями майстрів художнього слова корчми та шинки мали не дуже привабливий вигляд, а це свідчить по те, що корчми перебували у розпорядженні бідних євреїв. П. Чубинський, описуючи корчмарство в Україні, наголошує, що цією галуззю займались бідні або незаможні євреї з простого класу і саме такі євреї, на відміну від заможних, були чесними у ставленні до християн [8; 85-87]. Підтвердження тому можемо навести свідчення Р. Петріва (1927 р.н.), з с. Велика Воля Миколаївського р-ну Львівської обл. «...шинок у селі розташовувався в центрі села. Це була не велика будівля, а скоріше селянська хата, чисто вибілена. Корчмарем у селі був єврей-хасид Арон Кельман – людина чесна і богобоязлива, а тому селяни його поважали і довіряли йому. Вирішувати суперечки чи навіть непорозуміння у сім'ї йшли до священника або в шинок». Проте зовнішній вигляд корчми не міг бути зразковим у бідного власника, тому у художній літературі сільська корчма зображена убого та непривабливо: «Корчма була збудована з сірого піскуватого каменя й стояла не обмазана» [3; 62]. «Робітники день і ніч заповнювали простору, брудну і вогку шинківню... [10; 223]. «В шинку не було нікого; брудна, вогка світлиця була слабо освічена одною лампою, що сумовито гойдалася на стелі, а за шинквасом дрімала стара товста жидівка» [11; 62]. Не слід не враховувати і суб'єктивне Франкове бачення. Побут українського села І. Франко зображує у своїх творах і навіть у дослідженнях вкрай непривабливо. Проте документальні записи дають нам і зовсім інше бачення зовнішнього виду корчми в українському селі.

У с. Лукавиця Самбірського р-ну, корчма, відома за описом 1795 р., що могла походити з кінця XVII чи початку XVIII ст., складалася з житлової частини (п'ятистінки розміром 9,7х 6,01 м.) та широких сіней (3,47 м.), до яких при напільній стіні був прибудований великий заїзд (9,5х 11,56). У сіни вели широкі двостулкові ворота, а в заїзд із сіней – широкий проріз. Двері з сіней праворуч вели у кімнату, звідти – у ванькир, а з просторого ванькира (6х4 м.), що служив одночасно коморою і житлом для сім'ї шинкаря, у мурований льох вели сходи. В кімнаті стояла велика мурована піч та грубка, що одночасно обігрівали і ванькир. З печі спеціальний великий отвір для підвішування казана виходив у сіни. Кімната мала чотири вікна: два – у південній та два у західній стіні, ванькир – одне вікно у західній стіні» [2; 204]. У такій корчмі бачимо перші вирішення для зручності заїжджих людей та їх коней. «Широкий на всю напільну стіну корчми заїзд мав у напільній північній стіні широкі подвійні ворота, у східній та західній – по два вікна. Вздовж східної стіни був влаштований жолоб для худоби, а в південно-західному кутку, при північній стіні ванькира знаходився туалет («виходок»))» [2; 204]. Така корчма не могла бути темна і волога, оскільки стіни мала заввишки 3,47 м. складені з тесаного дерева, дах спільний для всього будинку, чотирихилий, з нахилом 45°. Корчми не тільки будували з добротного тесаного дерева, але й мурували. У с. Сіде Самбірського р-ну, корчму – заїзд вимурували з цегли 1806 р. Її зовнішні розміри досить вагомі (9,5 х 21,26 м.). тут є уже спальня кімната для гостей, збудована при північній стіні ванькира, тобто за рахунок зменшення площі заїзду. Розміри вітальні і ванькира однакові – 6х4м. Дах спільний, чотирихилий [2; 205].

Корчми постійно удосконалювались у плануванні. У смт. Солотвин (Богородчанський р-н) велика корчма – заїзд відрізнялася від уже згаданих тільки шириною, тут із протилежного боку сіней була збудована торгова зала, власне корчма, а вивільнена таким чином кімната використовувалася як додаткова спальня для гостей. Розширення будівлі дало можливість влаштувати стійла для худоби вздовж східної і західної стін заїзду [2; 205].

Висновки. Як видно з описів корчем XVIII-XIX ст., архітектурне вирішення, планувальна та конструктивна її частина нерозривно пов'язана з традиційним народним будівництвом. Проте, комерційні мотиви, якими керувалися перші ресторатори України, диктували удосконалення первісних архітектурних варіантів, спричиняючи розвиток архітектури українського села. Тож, можна стверджувати, що до розвитку архітектурного силуету села долучилися і євреї, які створили в українських селах прототип сучасного мотелю та ресторану і, крім того, створили образ сучасного ресторатора: терплячого і толерантного, бо «посторонній наблюдатель не может надивиться терпѣнію шинкаря или шинкарки, съ какимъ они переносятъ капризы пьянаго ночного посѣтителя, который требуетъ то того, то другого, то вдругъ затянетъ громкую пѣсню и разбудить всѣхъ дѣтей» [8; 86].

Список використаної літератури

1. *Крапивка Г. А.* Наукове обґрунтування будівництва історико-культурного комплексу «Запорозька січ» [Електронний ресурс] / Г. А. Крапивка. – Режим доступу : <http://donklass.com/arhiv/histdisk/inskoz/inskoz/stati>
2. *Народна архітектура Українських Карпат XV-XVII ст.* – К. : Наук. думка, 1987. – 269 с.
3. *Нечуй-Левицький І. С.* Микола Джеря : повість / І. С. Нечуй-Левицький // Твори в 2-х т. / ред. колег. І. О. Дзевєрін, М. П. Бажан, О. Т. Гончар та ін. – К. : Наук. думка, 1985. – Т. 1 : Повісті та оповідання. П'єса. – С. 435–536.
4. *Огієнко І.* Етимологічно-семантичний словник української мови / І. Огієнко. – Канада, 1982. – Т. 2. – 400 с.
5. *Огієнко І.* Етимологічно-семантичний словник української мови / І. Огієнко. – Канада, 1995. – Т. 4. – 557 с.
6. *Петросюк М. І.* Корчма як елемент громадського побуту подолян XIX ст. [Електронний ресурс] / М. І. Петросюк. – Режим доступу : <http://museum.vn.ua/articles/etno/petrosyuk>
7. *Торгівля і лихварство* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://puliny.at.ua/material>
8. *Труды этнографо-статистической экспедиции в Западно-Русский край, снаряженной императорским Русским Географическим обществом* / под ред. П. П. Чубинского). – СПб., 1872, – Т. 7. – 608 с.
9. *Феллер М.* Пошуки, роздуми і спогади єврея, який пам'ятає своїх дідів, про єврейсько-українські взаємини, особливо ж про мови і ставлення до них / М. Феллер. – Дрогобич : Відродження, 1994. – 229 с.
10. *Франко І.* Слимак / І. Франко // Збір. тв. : у 50 т. – К. : Наук. думка, 1978. – Т. 15. – 507 с.
11. *Франко І.* Муляр / І. Франко // Збір. тв. : у 50 т. – К. : Наук. думка, 1978. – Т. 15. – 507 с.
12. *Франко І.* Етнографічна експедиція на Бойківщину / І. Франко // Жовтень, 1972. – № 9. – С. 137–143.
13. *Шевченко Н.* Черновці как феномен эмансипированного еврейства / Н. Шевченко // 36. матеріалів наук. конф. «Збереження єврейської історико-культурної спадщини як частки української та світової культури: правові, історичні, мистецькі та музейні аспекти» (12–14 листоп. 2007, м. Львів) та «Україно-єврейські взаємини: культурологічні, історичні, соціологічні аспекти», присвячена 90-й річниці проголошення ЗУНР (27–28 жовт. 2008, м. Львів). – Ч. II. – Л. : Наук. центр Іудаїки та Єврейського мистецтва ім. Ф. Петрякової, 2010. – 230 с.

Резюме

В архітектурному просторі українського села важливе місце належить корчмі та шинку як структурним елементам архітектурного середовища культурно-художнього простору українців. Корчми та шинки, збудовані

українськими майстрами, функціонували за рахунок євреїв, слугували не тільки місцем громадського спілкування, але й були першими прототипами культурно-побутових та розважальних закладів сільського населення.

Ключові слова: корчма, шинок, євреї, українське село, архітектурний простір села.

Summary

Kiuntslı R. Barrel shop and pub as the phenomenon of coexistence of jewries and Ukrainians in a cultural and artistic space of the Ukrainian village

In architectural space of Ukrainian village important place belongs to inns and taverns as an essential structural element of the architectural and cultural environment of Ukrainians. Taverns and inns, which were built by Ukrainian masters, but operated by Jews served as not only a place of public communication, but were also the first prototypes of cultural entertaining facilities in rural areas.

Key words: inn, tavern, Jewish, Ukrainian village, the architectural space of the village.

Аннотация

Кюнсли Р.В. Корчма и шинок как феномен сосуществования евреев и украинцев в культурно-художественном пространстве украинского села

В архитектурном пространстве украинского села важное место принадлежит корчме и шинку как структурным элементам архитектурной среды культурно-художественного пространства украинцев. Корчмы и шинки, которые были построены украинскими мастерами, но функционировали за счет евреев, служили не только местом общения, но и были прототипами культурно-бытовых и развлекательных заведений сельского населения.

Ключевые слова: корчма, шинок, евреи, украинское село, архитектурное пространство села.

Надійшла до редакції 10.10.2014 р.

УДК 7.072.2

Т.В. Шнуренко

ДОСЛІДЖЕННЯ ТРАДИЦІЙНОЇ СОРОЧКИ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ НА СТОРІНКАХ ЖУРНАЛУ «НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ ТА ЕТНОГРАФІЯ»

Досліджуючи те чи інше питання в будь-якій галузі науки, обов'язково звертаємось до періодичних видань відповідного спрямування. Серед видань етнологічного та етномистецтвознавчого напрямку: «Киевская старина» (Київ), «Народознавчі зошити» (Львів), «Советская этнография», «Этнографическое обозрение», «Живая старина» (Москва), журнал «Народна творчість та етнографія» (з 2011 р. – «Народна творчість та етнологія») ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України посідає чільне місце у вивченні теорії, історії та сучасного стану народної культури. Праці українських, зарубіжних вчених, науковців діаспори, трибуна молодого дослідника, рубрика «Розвідки і матеріали», огляди та рецензії нових публікацій, описи різноманітної фондів, колекцій та рідкісних видань – далеко не повний перелік напрямів публікацій цього видання. На сторінках наукового видання знайшли місце і розвідки, присвячені дослідженню традиційного одягу та, зокрема, сорочки. Беручись до дослідження української сорочки як помітного явища народної культури, не можемо обійти увагою роботи тих вчених, які вивчали її ще в радянський час. Їх праця потребує згадки та оцінки, чого раніше детально не робилося.

Об'єктом пропонованого читачеві дослідження є статті, опубліковані в цьому журналі і присвячені висвітленню складової українського традиційного строю – сорочки – з точки зору сучасного дослідника.

Велике історичне та художнє значення українського народного костюма безумовне, як і його основного елементу – сорочки. Матеріали археологічних розкопок, наукових досліджень свідчать, що традиційна сорочка на території України почала формуватись ще до часів Київської Русі. Від глибокої давнини і впродовж усього існування сорочка задовольняла не лише матеріальні, а і духовні потреби людини, виконуючи необхідні побутові, соціальні, обрядові, магичні функції. В контексті дослідження традиційної сорочки звернемося до праць знаних науковців та матеріалів молодих вчених, надрукованих у цьому журналі.

Дана стаття є спробою огляду статей дослідників Карпатського регіону: Я. Прилипка, М. Костишиної, А. Патрус-Карпатського, А. Поріцького, Л. Шевченка, О. Командирова, О. Полянської, Т. Ніколаєвої, Т. Кара-Васильєвої, Я. Кожолянка.

Перше дослідження традиційного одягу гірських народів Карпат на сторінках журналу датоване 1940 р. («Мистецтво українських горців»). Л. Шевченко описує побут, традиційне житло, декорування житла, хатніх речей, килимарство. Авторка приділяє увагу і традиційному костюму, а саме орнаментативній чоловічій та жіночій сорочкам. Окрім технік вишивки, кольорової гамми, розміщенням вишивки на рукаві, знаходимо опис чоловічої сорочки з вишивкою коміра, манжет, верхньої частини рукава та низу сорочки. Таку сорочку носили навипуск, обов'язково під'язуючи поясом [12; 48].